

Pergamen a vzpomínky

I. - II.

Kniha života

Pavel Hrejsemnou

Pergamen a vzpomínky

I.- II.

Kniha života

Pavel Hrejsemnou

Název knihy: Pergamen a vzpomínky I. - II.

Podnázev: Kniha života

Autor: Pavel Hrejsemnou

Nakladatel: IDEAIIFY s.r.o. **Adresa nakladatele:** Na Studních 71, 284 01
Kutná Hora **Web:** www.ideaify.cz **E-mail:** info@ideaify.cz

Rok vydání: 2025 **Vydání:** První elektronické vydání **Počet stran:** 367 A5

Autorská práva a právní doložky

© 2025 Pavel Hrejsemnou a IDEAIIFY s.r.o.

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována, ukládána v rešeršním systému, ani přenášena jakýmkoli způsobem a v jakékoli formě (elektronicky, mechanicky, nahráváním či jinak) bez předchozího písemného souhlasu autora a nakladatele.

ISBN (PDF verze): 978-80-53028-79-0

ISBN (ePub verze): 978-80-53028-80-6

Upozornění: Informace obsažené v této knize jsou určeny pouze pro vzdělávací a informační účely. I když bylo vynaloženo veškeré úsilí k zajištění přesnosti a aktuálnosti obsahu, vydavatel ani autoři nenesou odpovědnost za případné chyby nebo opomenutí, ani za výsledky plynoucí z použití zde uvedených informací. Čtenář by měl vždy ověřit informace z více zdrojů a přizpůsobit je svým konkrétním potřebám.

Tvorba a produkce

Jazyk: Čeština

Grafický design, návrh obálky a sazba: IDEAIIFY s.r.o.

*Věnováno všem, kdo kdy psali, i těm, kdo psát
nemohli.*

*Protože každý lidský dech je slovo –
a každé slovo, které přežije,
je důkazem, že život nikdy nebyl marný.*

Prolog – Dech, který psal

Na počátku nebylo světlo.

Ani tma.

Byl jen dech.

Ne nádech boha, ale člověka.

Ne stvoření světa, ale jeho pochopení.

Z toho dechu povstal zvuk,

ze zvuku slovo,

a ze slova paměť.

Paměť, která nepatřila králům,

ani vítězům,

ale těm, kdo přežili.

Otroci, poutníci, ženy a děti —

neviditelní, zapomenutí, umlčení.

A přesto právě oni v sobě nesli to,

co dějiny nedokázaly uchovat — život.

Jedním z nich byl Samuel.

Písař, který psal proti času.

Jeho písmo bylo tichým vzdorem,

jeho slova modlitbou.

Nepřepisoval rozkazy,

zapisoval paměť duše.

Když bral do ruky pero,

cítil, že každé písmeno má tvar rány,

a každé slovo může být mostem.

Kolem něj se shromáždili ti,
kteří už nevěřili v chrám z kamene,
ale v chrám z dechu, myšlenky a papyru.

Tak vznikla první Kniha života.
Ne svatá, ale živá.
Ne dokonalá, ale pravdivá.
Každý, kdo do ní psal, v ní zanechal kus sebe —
svůj strach, víru, tělo, lásku i smrt.

Od té doby putovala staletími:
ze svitků do hlíny,
z hlíny do mědi,
z mědi do pergamenu,
z chrámů do pouští,
z pouští do klášterů,
a z klášterů do lidských srdcí.

Nikdy se neztratila.
Vždy si našla nového čtenáře —
toho, kdo se nadechl s úmyslem pochopit.

Někdo v ní hledal pravdu.
Jiný útěchu.
Další sílu,
aby mohl znovu začít.

Ale Kniha života nikdy nechtěla být náboženstvím.
Byla zrcadlem.
A kdo se do ní podíval,
uviděl sebe — takového, jakým byl,
a takového, jakým se mohl stát.

*„Každý, kdo se nadechne s úmyslem porozumět,
už čte Knihu života.“*

**První část
románu
„Kniha života“**

—

**Pergamen a
vzpomínky**

Kapitola 1 – Prach a krev

Horký vítr z pouště zvedal oblaka prachu a hnál je do úzkých uliček vesnice. Slunce stálo vysoko, neúprosné jako římský voják. Samuel právě pomáhal otci svázat svazky ječmene, když to začalo – křik, dusot kopyt, praskot dřeva.

„Římané!“ zaječela sousedka a vše se dalo do pohybu.

Samuel popadl malého bratra za ruku a běžel, ale z druhé strany se už blížili legionáři v červených pláštích, s lesklými štíty.

Vesnice byla během okamžiku v plamenech. Samuel zahlédl matku, jak se snaží vytáhnout z domu nádobu s vodou – než ji srazil voják a vzal ji do zajetí. Samuelův křik se ztratil v hluku.

Chytili ho zezadu, zkroutili mu ruce a svázali provazem. Voják mu řekl něco latinsky, rozesmál se a strčil ho mezi ostatní zajatce. Ještě stihl zahlédnout bratra – malého, plačícího – než ho odvedli jinam. Ta chvíle se mu vryla do paměti víc než oheň a krev.

O několik dní později stáli všichni, kteří přežili, na trhu v Sepphoris. Pach prachu, potu, koření a zvířat byl tak silný, že se Samuelovi chtělo zvracet. Kupci obcházeli zajatce, zkoumali jejich paže a zuby, smlouvali o ceně.

Samuel byl mladý a silný – dobrou cenu za něj nabídnul muž v prostém, ale čistém oděvu. Žid. Na jeho oděvu visely trásně, znamení zbožného muže. Samuel cítil, jak

se v něm probouzí jiskřička naděje: snad nebude bit jako pes.

Když dorazili do města, kde muž žil, Samuel poprvé ucítil vůni pergamentu a inkoustu. Dům byl plný svitků, schránek a voskových tabulek. Nikdy neviděl tolik písma pohromadě.

„Budeš se učit,“ řekl mu jeho nový pán hebrejsky, hlasem klidným, ale přísným. „Tvým úkolem bude psát. Ne pro sebe. Ne pro své sny. Ale pro Zákon.“

Samuel si sedl do kouta a díval se na svůj první kousek pergamentu. Vzal pero, namočil ho do inkoustu a udělal první tah. Inkoust se vpíjel do světlé kůže jako krev.

A tehdy si Samuel poprvé slíbil, že pokud má psát, nebude psát jen slova, která mu řeknou. Bude psát i svůj příběh. Bude psát, aby nezapomněl.

Kapitola 2 – Dům pergamenů

Když procházeli branou města, Samuel poprvé uviděl vysoké hradby a kamenné domy, jaké ve své vesnici neznal. Prach cesty mu zasychal na tváři, nohy měl rozedřené do krve, ale neodvážil se stěžovat. Jeho nový pán krácel mlčky, vedle něj dva sluhové, kteří nesli svitky a voskové tabulky.

Dům stál na okraji tržiště. Nebyl velkolepý, ale čistý, s malým dvorem, kde zurčela kamenná nádrž s vodou. Samuel se k ní vrhl, ale sluha ho zastavil: „Počkej, otrok pije, až dostane příkaz.“ Samuel sklonil hlavu a ustoupil.

Uvnitř bylo přítmí a chlad. Vzduch voněl zvláště – směsí oleje, vosku a inkoustu. Ve stěnách byly dřevěné skříně, ve kterých ležely pečlivě uložené svitky. Jeho pán, který se jmenoval Eleazar, mu ukázal místnost, kde bude spát – malý kout s rohoží a hliněným džbánem na vodu.

„Jsi tu, abys pracoval a učil se,“ řekl Eleazar. „Budeš se starat o pergameny, čistit tabulky, a když se naučíš psát, budeš prepisovat Zákon. Každé slovo musí být přesné. Každé písmeno čisté.“

Samuel přikývl, i když nerozuměl všemu. Srdce mu bušilo – psát? On, syn rolníka?

Večer přišla do místnosti mladá dívka, aby přinesla vodu. Vlasy měla spletené do copu, oči tmavé a bystré.

„To je Miriam,“ řekl Eleazar. „Moje dcera. Pokud ti něco poručí, poslechněš.“

Miriam na něj pohlédla zvědavě, ale nic neřekla. Jen mu podala džbán. Její prsty se na okamžik dotkly jeho – a Samuel cítil, že mu vyschlo v hrdle víc než kdy předtím.

V noci nemohl spát. Slyšel, jak venku na dvoře šumí voda v nádrži a někde v dálce štěkají psi. Jeho myšlenky se vracely k vesnici, k matce, k bratrovi. Ale zároveň k pánovým slovům: Budeš se učit.

Samuel se v duchu ptal Boha, proč ho nechal padnout do otroctví. A proč mu teď dává do ruky pergamen, místo aby mu dal svobodu.

Nad ránem usnul, svíral v ruce malý kousek dřeva, který našel na dvoře. V duchu si slíbil, že si bude pamatovat každý den. Pokud má psát, pak jednoho dne zapíše nejen Zákon, ale i svůj vlastní příběh.

Kapitola 3 – První písmeno

Ráno přišlo s ostrým světlem a chladem, který se vkrádal do domu ještě před východem slunce. Samuel seděl na rohoži a čekal. Žaludek mu kručel hlady, ale neodvážil se pohnout.

Do místnosti vstoupil Eleazar, v ruce svíral dřevěnou schránku. Položil ji na nízký stůl, otevřel víko a Samuel poprvé uviděl nástroje, které budou jeho osudem.

Pergamen – měkký, světle žlutý, vonící po kouři a vápně. Kalamář s černým inkoustem, hustým jako smola. Brk z husího pera, pečlivě naříznutý. Malý nožík k ořezávání pera a kamenná miska na vodu.

„Podívej se,“ řekl Eleazar. „Tohle je pergamen. Každý kus je drahý. Získává se z kůže mláďete. Musí být očištěn, vybělen, napnut a vyhlazen pemzou. Každá chyba, kterou uděláš, stojí peníze. A některé chyby se nedají napravit vůbec.“

Samuel se dotkl pergamenu konečky prstů – byl chladný a jemný.

„Teď si připrav pero,“ poručil Eleazar. Samuel vzal brk, nožík a nejistě ořezával hrot. Báł se příliš zatlačit, aby ho nezlomil.

Eleazar ukázal, jak pero ponořit do inkoustu a setřít přebytek o okraj kalamáře. Pak na voskové tabulce nakreslil první písmeno – alef – základní kámen

abecedy.

„Opakuj,“ řekl.

Samuel se sklonil k tabulce. Ruka se mu třásla, inkoust ukápl na okraj. Hrot brku zaskřípal o vosk. Písmeno bylo křivé a kostrbaté.

„Znovu,“ řekl Eleazar klidně, ale přísně.

Celé dopoledne Samuel opakoval stejné písmeno, dokud se mu nezačalo vkrádat do ruky i do hlavy. S každým tahem cítil směs hněvu a fascinace. Hněvu, protože ho nutili dělat něco, co nikdy nechtěl. Fascinace, protože cítil moc – každé písmeno bylo jako znamení, které může uchovat myšlenku na věčnost.

K poledni měl prsty umazané od inkoustu a záda ztuhlá. Eleazar mu přinesl kousek chleba a vodu.

„Pamatuj,“ řekl, „písař se musí očistit před každým psaním Zákona. Každá nečistota je hřích proti slovu.“

Samuel kývl, ale v duchu se vzepřel. Jak mám být čistý, když jsem otrok?

Jeho mysl se zatoulala k matce, k bratrovi – a poprvé v životě si představil, že jejich jména napíše na pergamen. Že je tím zachrání od zapomnění.

Když večer zůstal v místnosti sám, vzal kousek uhlí z ohniště a na okraj dřevěné lavice udělal malou čáru – jeho první tajné znamení.

Nebyl to ani alef, ani písmeno z Tóry. Bylo to jeho.

Kapitola 4 – Hlasy v temnotě

Dům utichl, když slunce zapadlo za hradby města. Samuel už věděl, co má dělat – uklidit nástroje, přikrýt pergameny a zhasnout lampu. Přesto dnes zůstal vzhůru déle, protože slyšel tlumené hlasy z dvora.

Vyklouzl na chodbu a šel za zvukem. Ve stínu u nádrže sedělo několik otroků – starší muž s jizvou na tváři, mladá dívka s rozčuchanými vlasy a ještě jeden hubený kluk. Povídali si šeptem.

„Kdo jsi?“ zavrčel muž, když si všimli Samuela.

„Nový písař,“ odpověděl Samuel tiše.

„Písař,“ uchechtl se kluk. „Další, co bude psát jejich zákony, zatímco my dřeme.“

„Nechte ho,“ řekla dívka. „Je ještě dítě.“

Podívala se na Samuela a usmála se. „Já jsem Dvora. To je Josua a tenhle malý drzoun se jmenuje Chiram.“

Samuel si k nim sedl. Chvíli mlčeli, než Dvora začala vyprávět:

„Říkají, že každý, kdo něco napíše, zůstane na světě déle než ti, kdo ne. Možná je to lež. Ale můj otec kdysi zapsal jména našich předků na stěnu studny. Když Římané vesnici vypálili, zůstaly tam, dokud studnu nezničili.“

Samuel naslouchal a v hrudi ho pálila zvláštní směs bolesti a naděje.

„Já...“ začal váhavě. „Já bych mohl psát. Ne jen Zákon.“

Mohli bychom... mohli bychom zapsat naše jména na okraje svitků. Nikdo by si toho nevšiml.“

Josua se zamračil. „Je to nebezpečné. Pokud nás chytí, zbičují nás nebo hůř.“

„Ale co jiného máme?“ ozvala se Dvora. „Máme jen to, co si pamatujeme. A paměť mizí.“

Chiram se zasmál a kopl do kamínku. „Já bych chtěl, aby si jednou někdo pamatoval, že jsem existoval. Že jsem nebyl jen otrok beze jména.“

Samuel cítil, jak se mu sevřelo hrdlo. Před očima se mu vynořil obraz bratra.

„Napíšu tvé jméno,“ řekl tiše. „A taky jméno mého bratra. Aby se na nás nezapomnělo.“

Oheň lampy na dvoře se zrcadlil v Samuelových očích.

Bylo to poprvé, co pocítil, že psaní může být zbraní.

Ne mečem, ale mečem ducha.

Kapitola 5 – Okraj svitku

Byla hluboká noc, když Samuel vstal ze své rohože. V domě vládl klid, jen v dálce štěkali psi a vítr narážel do okenic.

V srdci cítil těžký tep, jako by mu v hrudi bubnoval buben.

Vešel do místnosti, kde stály svitky. Lampu rozsvítil jen na malý plamínek, aby nikdo neviděl světlo zvenku. Pergamen ležel na stole, čistý a chladný.

Samuel si připravil pero, nožík a kalamář.

Ruce se mu třáslly, když brk namočil do inkoustu.

Slova, která chtěl napsat, mu hořela v hlavě: „Yaakov, syn Eliavův.“

Jméno jeho bratra.

Naklonil se a na samý okraj pergamenu – tam, kde to nikdo nehledal – opatrně vedl první tah.

Inkoust se vpíjel do kůže, písmena rostla pod jeho rukou.

Každé písmeno psal pomalu, s dechem zadržným, jako by se modlil.

Když skončil, měl pocit, že se svět změnil.

Pergamen byl stejný – Zákon byl stále Zákonem – ale teď v něm žila i stopa jeho rodiny.

Vtom se za dveřmi ozval šramot.

Samuel strnul, brk mu vypadl z ruky a udělal na stole černou skvrnu.

Srdce mu bušilo tak silně, že se bál, že ho prozradí.

Dveře se pootevřely a v nich se objevila postava.
Byl to Eleazar.

Zastavil se a pohlédl na stůl.
Lampu, pergamen, inkoust.
Pak na Samuela.

„Co tu děláš?“ zeptal se tichým, ale tvrdým hlasem.

Samuel polkl.
„Cvičil jsem písmena,“ zalhal.

Eleazar přistoupil ke stolu, vzal pergamen do ruky a zkoumal okraj.

Samuel měl pocit, že se mu zastavil čas.

Pak Eleazar pergamen položil zpět a řekl:

„Zítra budeš psát celý řádek. Musíš být připraven.“

Otočil se a odešel, aniž by řekl víc.

Samuel zůstal stát, ruce studené a nohy jako z olova.

Nevěděl, jestli Eleazar viděl jméno.

Ale věděl, že cesta zpátky už není.

Kapitola 6 – Stín podezření

Ráno bylo dusné, i když slunce sotva vyšlo. Samuel cítil v hrudi tíhu, která ho nenechala spát. V hlavě mu stále zněl Eleazarův hlas: „Zítra budeš psát celý řádek.“

Celý den měl pocit, že ho Eleazar sleduje.

Každé šustnutí pergamentu, každé kroky v domě mu připadaly hlasité.

Když přepisoval, třásl se mu ruce tak, že musel brk pokládat a čekat, až se uklidní.

K večeru Eleazar přišel do skriptoria a mlčky položil na stůl nový svitek.

„Tady budeš cvičit,“ řekl. Jeho hlas byl klidný, ale oči pronikavé.

Samuel sklopil zrak a usedl.

Když začal psát, cítil, jak mu srdce buší v krku.

Každý tah byl přesný, ale strnulý.

Eleazar stál za ním, tichý jako stín.

„Tvůj rukopis je čistý,“ řekl po chvíli a sáhl po svitku.

Otočil ho a zkoumal okraje.

Samuel se skoro přestal nadechovat.

„Pamatuj si,“ řekl Eleazar tiše, „to, co je na okraji, je stejně důležité jako to, co je uprostřed.“

Pak odešel.

Samuel zůstal sedět. Cítil, jak mu po zádech stéká pot.

Byla to výtky? Nebo varování? Nebo snad svolení?

Tu noc Samuel nemohl spát.

Zdalo se mu, že každý stín v domě se na něj dívá.

Slyšel kroky, které ve skutečnosti nezněly, a hlasy, které šeptaly.

Měl pocit, že se kolem něj stahuje síť, a zároveň cítil podivnou, tichou naději.

Možná Eleazar ví.

Možná mu nechává prostor.

Ráno, když vycházel na dvůr, všiml si něčeho, co ho zastavilo: na zdi byl malý znak – nepatrná rýha, jakoby vyrytá hrotem nože.

Byla to hebrejská litera aleph, první písmeno.

Samuel se dotkl rýhy a po těle mu přeběhl mráz.

Byl to vzkaz? Varování? Nebo začátek rozhovoru, který nešlo vést nahlas?

Kapitola 7 – Hlasy v temnotě

Noc byla tichá, ale Samuel cítil, že se něco děje.
Z dvora se ozval tichý šepot.
Opatrně vyklouzl ze své rohože a bosý se vydal k bráně.

Za stodolou, kam slunce téměř nikdy nedosvítalo, spatřil tři postavy.

Dvě z nich poznal – mladého pastýře Jonatana a staršího otroka jménem Chaggaj.

Třetí byla dívka.

Miriam.

Seděli na zemi a v malém světle olejové lampy měli rozložený kus voskové tabulky.

Brkem na ni ryli písmena.

Samuel se k nim přiblížil.

„Tady nemáš co dělat,“ zasyčel Jonatan, když ho spatřil.

„Já... já taky píšu,“ vyhrkl Samuel, aniž by věděl, proč to řekl.

Miriam zvedla hlavu a dlouze si ho prohlížela.

„Píšeš?“ zeptala se.

Samuel přikývl.

Jonatan se mračil, ale Chaggaj se usmál bezzubými ústy.

„Pak patříš mezi nás,“ řekl a pokynul mu, aby si sedl.

Samuel usedl a sledoval, jak Miriam do vosku pečlivě ryje písmena.

Byl to příběh – krátká vzpomínka na den, kdy ztratila matku.

Slova byla jednoduchá, ale silná.

„Proč to děláte?“ zeptal se Samuel.

„Protože když nezapišeme, co jsme prožili,“ odpověděla Miriam, „nikdo už to nikdy nezjistí.“

Pak mu podala brk.

„Napiš i ty.“

Samuel vzal brk a chvíli váhal.

Pak na vosk vyryl jméno: „Yaakov.“

Miriam se usmála.

„Bratr?“

Samuel přikývl.

Bylo to poprvé, co někdo jiný věděl o jeho bolesti.

Poprvé, co cítil, že jeho příběh není ztracen.

Lampička zhasla a oni se rozptýlili do noci.

Samuel šel zpátky do své rohože s pocitem, že našel něco, co hledal od chvíle, kdy byl odtržen od své rodiny – společenství.

Kapitola 8 – Úkryt v lisu

Byla třetí noc po jejich prvním setkání.

Samuel šel za stodolou tiše jako kočka, srdce mu tlouklo v hrudi.

Tentokrát však neseděli u zdi – Chaggaj je zavedl dál, do starého lisovny na olivy, kam se běžně nechodilo.

Uprostřed místnosti byla jen lampička zakrytá střepem, aby světlo nebylo vidět zvenčí.

Na zemi ležel starý kus pergamenu – potrháný, z jedné strany už popsaný.

Miriam opatrně ryla do druhé strany brkem.

„Co píšeš?“ zašeptal Samuel.

„Příběh o tom, jak jsme byli odvedeni,“ řekla a ani se na něj nepodívala.

„A co když to najdou?“

„Pak aspoň budou vědět, že jsme tu byli,“ odpověděla.

Vtom venku zapraskala větev.

Všichni strnuli.

Lampička byla okamžitě sfouknuta.

Ticho bylo tak husté, že Samuel slyšel, jak mu v uších šumí krev.

Dveře lisovny se pomalu pootevřely.

Do místnosti vstoupil muž s pochodní.

Byl to římský dozorce z usedlosti – známý svou krutostí.

Světlo pochodně ozářilo místnost.

Samuel cítil, jak mu tělo tuhne hrůzou.

Miriam stiskla v ruce pergamen a přitiskla ho k hrudi.

„Kdo tu je?“ zavrčel muž a rozhlížel se.
Jeho stín se pohyboval po stěnách jako černý přízrak.

Chaggaj se zvedl a postavil se mezi něj a ostatní.
„Jen já, pane,“ řekl klidně. „Kontroluji lis.“

Muž si ho přeměřil, pak přistoupil blíž.
„V noci?“
Chaggaj pokrčil rameny.
„Olivy nesmí zplesnivět.“

Dozorce chvíli mlčel. Pak přikývl a otočil se k odchodu.
Ještě než zavřel dveře, obrátil se a pohlédl do temnoty.
Samuel měl pocit, že se jejich pohledy střetly.

Když muž odešel, chvíli nikdo nepromluvil.
Teprve pak Miriam pomalu otevřela ruku – pergamen
byl pomačkaný, ale nepoškozený.

„Musíme být opatrnější,“ řekla šeptem.
„Nebo budeme další příběh, který už nikdo nenapíše.“

Samuel věděl, že má pravdu.
Ale zároveň cítil, že právě v tom okamžiku se jejich
společenství stalo něčím víc než jen hrou.
Byla to přísaha.

Kapitola 9 – Slova mezi řádky

Dny po nočním incidentu byly tiché, až příliš.

Správce usedlosti obcházel dvůr častěji než dřív a každý otrok se choval podezřele klidně.

Samuel cítil, jak mu to leží na srdci – touha psát byla silnější než strach, ale ruce se mu třáslы pokaždé, když bral brk do ruky.

Jedno odpoledne, když všichni odpočívali po práci, našel Miriam u studny.

Seděla na kameni, vlasy stažené do uzlu, a v klíně držela malý voskový tabulkový zápisník.

„Nepřestala jsi psát?“ zeptal se tiše.

„Nemůžu,“ odpověděla, aniž zvedla oči.

„Když píšu, cítím, že mám duši. Bez psaní jsem jen ruce, které dělají, co jim řeknou.“

Samuel se posadil vedle ní.

„Co vlastně píšeš?“

Miriam mu podala tabulku.

Byly na ní krátké věty, skoro modlitby:

„Dnes jsme jedli chléb.“

„Jonatan se smál.“

„Chaggaj kaše.“

„Tohle je všechno?“ divil se Samuel.

„Tohle je náš život,“ řekla Miriam a její hlas byl měkčí, než ho kdy slyšel.

„Když jednou někdo ty tabulky najde, uvidí, že jsme byli víc než jen bezejmenní otroci.“

Samuel se díval na řádky a cítil, jak se mu v hrudi něco sevřelo.

Vzpomněl si na svého bratra, na otce, na matku.

Kolik jejich dnů už navždy zmizelo?

Kolik smíchů, kolik pádů, kolik modliteb?

„Musíme napsat víc,“ řekl.

„Ne jen to, co se stalo. Musíme napsat, co cítíme.“

Miriam se na něj poprvé zadívala.

V jejích očích byla směs obav a něčeho, co Samuel zatím nepoznal – důvěry.

„Pak to uděláme,“ zašeptala.

Večer, když se vrátil do skriptoria, Samuel otevřel svitek a na okraj napsal jednu krátkou větu, pečlivě, aby ji nikdo nenašel:

„Dnes jsem nebyl sám.“

Když inkoust zaschl, pohládl písmena prstem a cítil, jak se jeho dech uklidňuje.

Poprvé od té noci v lisovně měl pocit, že jeho srdce bije v rytmu, který si sám vybral.

Kapitola 10 – Svitek naděje

Měsíc byl v úplňku a zaléval dvůr stříbrem.

Chaggaj zavolal Samuela, Jonatana a Miriam do lisovny. Tentokrát nepřinesli voskovou tabulku, ale prázdný kousek pergamenu.

„Nastal čas,“ řekl Chaggaj a jeho hlas zněl jako šepot modlitby.

„Nemůžeme dál psát jen do vosku – to se smaže. Musíme vytvořit něco, co přetrvá.“

Samuel se díval na pergamen a cítil, jak mu vysychají ústa.

Věděl, co to znamená – jestli je někdo chytí, trest bude krutý.

Ale cítil i zvláštní vzrušení, jako by se účastnil něčeho velkého.

Miriam připravila kalamář s inkoustem, který ukradla ze skriptoria.

Její ruce se třásly, ale oči zářily.

„Kdo napíše první?“ zeptala se.

Všichni mlčeli.

Nakonec Samuel přistoupil a bral brk do ruky.

Vzpomněl si na svého bratra, na svůj první zápis na okraj svitku.

Na horní část pergamenu napsal:

„Toto jsou naše dny.“

Pak podal brk Miriam.

Ta pomalu psala o dnu, kdy ji odvedli z domova – o

křiku, o slzách, o své matce, která už nikdy nepřišla.
Její slova byla jednoduchá, ale Samuel měl pocit, že se stěny lisovny zachvěly.

Jonatan napsal o horku polí, o ranách bičem, které dostal, když jednou upustil nádobu s vodou.
Chaggaj napsal o svém synovi, kterého nikdy neviděl dospět.

Když skončili, svitek byl popsáný jen z poloviny, ale působil těžší než kdyby byl plný.
Byl to kus jejich života.

„Kam ho schováme?“ zeptal se Jonatan.

Chaggaj vytáhl dlaždici z podlahy lisovny, kterou uvolnil už před časem.
Svitek zabalili do plátna a uložili do úkrytu.
Pak dlaždici opatrně vrátili na místo.

Když zhasli lampu a vyšli ven, Samuel cítil, že v hrudi nese něco nového – nejen strach, ale i hrdost.
A věděl, že to není poslední svitek, který napíšou.

Kapitola 11 – Chybějící inkoust

Ráno po dokončení svitku bylo nezvykle rušné.
Správce skriptoria stál uprostřed místnosti, tvář červenou vzteky.
V ruce držel prázdný kalamář.

„Kdo vzal inkoust?“ zařval tak, že i pergameny na polici se zatřáslly.
„Kdo se odvážil sáhnout na věci chrámu?“

Samuel ztuhl.
Srdce mu bušilo tak hlasitě, že měl pocit, že ho uslyší i ostatní.

Správce přecházel mezi lavicemi a každému hleděl do očí.
Když došel k Samuelovi, zastavil se.
„Ty!“
Ukázal na něj prstem.
„Včera jsi tu byl do noci. Co jsi dělal?“

Samuel polkl.
„Dopisoval jsem text pro rabína,“ řekl tiše.
Byla to pravda – alespoň částečně.

Správce se přiblížil, až cítil jeho dech.
„A kalamář?“

Samuel cítil, jak se mu potí ruce.
„Nevím, pane.“

Napětí ve vzduchu by se dalo krájet.
Ostatní opisovači se dívali do podlahy.
Miriam stála u druhého stolu, ruce složené, a tiše se modlila.

Správce chvíli mlčel, pak se otočil a praštil prázdným kalamářem o stůl.
„Jestli zjistím, kdo to byl,“ zavrčel, „ten člověk za to zaplatí kůží.“

Když odešel, Samuel cítil, jak se mu podlomila kolena.
Miriam k němu přistoupila a šeptla:
„Musíme být opatrnější. Jestli nás chytí, spálí svitek – a nás s ním.“

Večer se skupina znovu sešla v lisovně.
Chaggaj vypadal zachmuřeně.
„Nesmíme psát tak často,“ řekl.
„Jinak nás odhalí.“

„Ale když budeme čekat, zapomeneme,“ namítl Jonatan.
„Zapomeneme smích, pláč, všechno!“

Samuel mlčel.
Cítil, že stojí na křižovatce – buď budou pokračovat a riskovat život, nebo přestanou a ztratí to, co jim dodává smysl.

Nakonec řekl:
„Budeme psát. Ale najdeme nový způsob, jak získat inkoust. A já se postarám, aby už nikdy nezmizel z chrámu beze stopy.“

Miriam se na něj podívala a poprvé v jejích očích zahlédl jiskru, která vypadala jako obdiv.

Kapitola 12 – Inkoust z noci

Samuel se té noci nevrátil spát do své kóje.

Seděl v lisovně, kde voněly zbytky oliv, a před sebou měl dřevěnou misku.

Miriam hlídala u dveří, aby je nikdo nepřekvapil.

„Jsi si jistý, že to zvládneš?“ šeptla.

„Musím,“ odpověděl Samuel. „Jestli chceme psát dál, potřebujeme vlastní inkoust. Takový, který nám nevezmou.“

Rozložil na stůl kousky zuhelnatělého dřeva, které přes den sebral z ohniště, a hrst rozdrcených granátových slupek, jež si tajně schoval z trhu. Přinesl i trochu medu, který měl být sladidlem pro pána.

„Co to všechno je?“ divila se Miriam.

„Viděl jsem to u starého písaře,“ vysvětloval Samuel. „Říkal, že nejlepší černý inkoust se dělá z kouře, z ovocných slupek a z medu, který udrží barvu.“

Pomalů přilil vodu a začal směs třít hladkým kamenem. Vůně spáleného dřeva a sladkého ovoce se mísila s potem na jeho čele.

Miriam se zachvěla.

„Když tě chytí...“

„Když mě chytí,“ přerušil ji, „tak to aspoň stálo za to.“

Po hodinách míchání zůstala v misce hustá, černá tekutina. Samuel vzal malý kousek pergamenu a zkusil na něj napsat písmeno alef. Čára byla tenká, ale pevná.

„Funguje to,“ zašeptal s úlevou.
Byl to okamžik vítězství, ale i závazku.

Miriam se usmála – poprvé po dlouhé době opravdově.
„Možná jsme právě napsali první písmeno naší svobody,“ řekla tiše.

Samuel se na ni podíval.
Byl unavený, ale jeho srdce hořelo.
Věděl, že zítra budou psát znovu.

Kapitola 13 – Krev na prknech

Slunce bylo ještě vysoko, když do skriptoria vtrhli vojáci. Římané.

Vůně železa a potu zaplnila místnost.

Správce je vedl a ukazoval prstem na mladého opisovače – Jonatana.

„Tento chlapec kradl!“ křičel. „Našel jsem u něj kus pergamentu se špinavými znaky!“

Samuelovi ztuhla krev v žilách.

Jonatan stál bledý jako vosk, neschopen slova.

Vojáci ho chytili za ruce a vyvlekli ven.

„Počkejte!“ vykřikl Samuel, než si to stačil rozmyslet.

Jeden z vojáků se na něj otočil.

„Chceš jít s ním?“ zavrčel.

Samuel zmlkl.

Viděl Miriaminy oči plné strachu.

Kdyby řekl víc, ohrozil by všechny.

Zvuk holí a křiku se rozlehl dvorem.

Pak bylo ticho.

Hrobové, dusivé ticho.

Jonatan se už nikdy nevrátil.

Večer se skupina sešla v lisovně.

Nikdo nemluvil.

Jedině Miriam prolomila ticho.

„Pokud přestaneme psát, Jonatanova smrt byla zbytečná.“

Chaggaj si přitáhl svitek k sobě a podíval se na Samuela.
„Ty rozhodni,“ řekl.

Samuel cítil, že v něm něco prasklo.

„Budeme psát,“ řekl nakonec.

„Budeme psát pro něj. A pro všechny, kteří už nikdy nepromluví.“

Miriam kývla a položila před něj čerstvě vyrobený inkoust.

Samuel namočil pero a napsal první slovo nové kapitoly:
„Pamatuj.“

Kapitola 14 – Stín podezření

Správce si Samuela zavolal hned ráno.

„Pojď,“ řekl krátce a vedl ho do malé komory za skriptoriem.

Dveře se za nimi zavřely a Samuel slyšel, jak zapadá závora.

„Vím, že lžeš,“ začal správce pomalu.

Jeho hlas byl klidný, ale v očích mu planul oheň.

„Vím, že někdo psal texty, které neměl. A já si myslím, že to jsi ty.“

Samuel cítil, jak mu po zádech stéká pot.

„Já jen přepisuji, co mi bylo řečeno,“ řekl klidně, i když se mu třásl hlas.

Správce se pousmál.

„Víš, jak se pozná lhář? Podíváš se mu do očí a mlčíš, dokud nepromluví. Pověz mi, chlapče – kde jsi byl tu noc, kdy zmizel inkoust?“

Samuel věděl, že jediné špatné slovo by ho mohlo stát život.

Pevně sevřel pěsti a mlčel.

Správce k němu přistoupil blíž.

„Máš štěstí, že rabín tě má rád. Jinak bys už teď byl venku na dvoře s rozbitou lebkou.“

Pak se sklonil k jeho uchu.

„Ale já tě sleduji, Samueli. Každý tvůj krok. A jestli

zjistím, že se dotýkáš pergamenu, který není určený pro chrám, zlomím ti prsty, abys už nikdy nepsal.“

Samuel vyšel z komory bledý, ale v očích měl nový oheň. Když se večer sešel s Miriam a Chaggajem, řekl: „Musíme psát rychleji. Není čas čekat. Dřív než nás chytí, musíme dokončit, co jsme začali.“

Chaggaj zaváhal.
„Ale když budeme spěchat, uděláme chyby.“

Samuel se na něj podíval tvrději, než kdy předtím.
„Když budeme čekat, uděláme jedinou chybu – že jsme nikdy nenapsali pravdu.“

Miriam se natáhla a položila mu ruku na rameno.
„Pak pišme dnes v noci,“ řekla tiše.
„Ať má Jonatanův duch co číst.“

Kapitola 15 – Noc, která se zapisuje

Noc byla bezměsíčná a tichá.

Lisovna voněla kouřem z lampy a čerstvě vyrobeným inkoustem.

Samuel, Miriam a Chaggaj seděli v kruhu, svitek rozložený mezi nimi.

Nikdo nemluvil – jen škrábání brku o pergamen.

Každé písmeno psali pomalu a pečlivě, jako by věděli, že může být jejich poslední.

Samuel měl pocit, že slyší Jonatanův hlas v šepotu inkoustu.

Když dopsal poslední řádek, ozval se za dveřmi šramot. Všichni ztuhli.

Lampu uhasili.

Dveře se pomalu otevřely.

Do místnosti vstoupil mladý muž v bílém rouchu – někdo, koho nikdy neviděli.

V ruce držel svitek chrámového pečetidla.

„Nebojte se,“ řekl tichým hlasem.

„Jmenuji se Eliezer. Jsem písař z horního dvora.“

Samuel se zamračil.

„Co tu děláš?“

Eliezer se rozhlédl po místnosti a pak se usmál.

„Viděl jsem vaše stopy na pergamenech. Myslíte, že si